

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Solzalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppalik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erszébet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifară
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVII.

"GAZETA" iese în 11-^{or} și 11.
Abonamente pentru Anul 1904:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 77.

Brașov, Joi 8 (21) Aprilie.

1904.

Greva împiegaților căilor ferate ungare.

Brașov, 20 Aprilie n.

De 12 ore nu mai circulă trenurile pe căile ferate ale statului din Ungaria. Funcționarii și împiegații dela toate gările și de pe toate liniile ferate s'au pus în grevă primind în decursul nopții de Marți spre Miercuri avisul dela conducătorii din Budapesta ai grevei.

Mișcarea grevistă își are cauzele ei bine cunoscute. De mult funcționarii și împiegații drumurilor ferate ungare de stat se plâng că sunt rău salariați, că în schimb trebuie să facă servicii foarte grele împreunate cu mari încordări. Se mai plâng că ar fi rău tratați, asupriți și terorizați.

Nemulțumiri vor fi existat de mult în sinul acestor funcționari și împiegați, dăr nu s'a știut despre ele și numai în timpul din urmă, de când s'au pus în lucrare îmbunătățirea salariilor funcționarilor de stat în genere, au ieșit la ivelă. Cei dela căile ferate păreau uitați și numai după ce guvernul s'a îngrijit de toți ceilalți, a pregătit un proiect de lege și „pentru regularea salariilor” lor.

Dăr acest proiect n'a avut noroc de a mulțumi pe nimeni din corpul funcționarilor și împiegaților căilor ferate. Aprópe toți se plâng în contra lui, mai ales în ce privește banii de cuartir și dispozițiunile ce fac nesigur avansaventu. Dilele aceste comitetele lor au ținut întruniri în mai multe ținuturi ale Ungariei și au ridicat postulatul, ca să li-se dea funcționarilor ca salar minimal 1600 cor., ér împiegaților de clase I câte 1200 cor. și de cl. II (servitorilor) câte 700 cor. anual și tot-odată să se urce suma banilor de cuartir pentru toate trei clasele. S'au mai înțeles între dânsii să se convoce un congres la Budapesta pe ziua de ađi 20 Aprilie n. la care să fie reprezentați funcționarii și împiegații căilor ferate de stat din totă țera.

Diracțiunea generală a căilor ferate a oprit ținerea acestui congres. Acésta în legătură cu faptul, că căpetenia mișcării greviste, controlorul superior Földesi din Budapesta a fost arestat, au spart fundul buții și amplotații de drum de fer, cari se legară mai dinainte a fi solidari, nu s'au mai gândit mult și au declarat și dus în împlinire greva pe toate liniile.

Eată rezultatul cel mai prospăt al isprăvilor guvernului Tisza. Ce-a cređut acest guvern? Că cu poruncile directorului general Ludwig și cu terorizarea celor-lalți șefi și subșefi vor puté fi mulcomiți cei 40.000 de malcontenți dela drumurile de fer?

N'au format ore aceștia până acum cea mai mândră, mai supusă și mai ascultătoare logiune de combatanți ai șovinismului agresiv, nutrit și condus de guvernele unguresci? N'au fost ei până ađi cei mai zeloși și îndrăsneți propagatori ai ideei de stat maghiar?

Cum îndrăsnește Tisza-fiul să vrea a face economie de vre o câte-va milioane de coróne, câte se mai cer spre a împlini dorințele minimale ale celor dela căile ferate, când corpul cel mare al acestor împiegați pe lângă serviciile importante, ce le aduc comunicațiunei și comerțului statului, mai jócă și rolul de purtătorii ideei de stat?

Ce-o fi, ce n'o fi, destul, că s'a întâmplat ceva ce nu s'a mai pomenit până acum. A încetat de a pulsa artera principală de comunicațiune, fiind atinse și amenințate interesele materiale ale unei țeri întregi și ale străinătății, față cu care Ungaria are angajamente întemeiate pe tratate.

Neprevădera și nesuficiența actualului guvern Tisza nu s'a putut dovedi în mod mai bătător la ochi. Să lase el a fi surprins de o grevă ca acésta, ce póte avé urmările cele mai fatale și să fie în urmă totuși constrâns a ceda și a împlini toate dorințele greviștilor, e totuși prea mult! Greva funcționarilor și împiegaților dela căile ferate mai dovedește, că guvernul, pe lângă tot șgomotul ce face, este slab și că în țera este adunată atâta materie esplosibilă, încât om să fie contele Tisza ca să póta să birue cu toate nemulțumirile.

Cel ce stă sus să aibă de grije ca să nu cadă!

Brașov, 7 (20) Aprilie.

In conferențele ministeriale, cari s'au ținut în Budapesta, participând miniștri austriaci și ungari, s'a desbătut, după cum șcim, preliminarul de budget coman pe 1905. Hotăriri nu s'au adus, ce e drept, dăr se asigură, că are să se cêră de la delegațiunii sporirea flotei de torpilóre. Delegațiunile se vor întruni în 5 Maiu la Budapesta și la 6 Maiu vor fi deschise de catră Maj. Sa.

Dieta ungară a încheiat în ședința de Marți desbarerea generală a proiectului despre sistemizarea salariilor funcționarilor comitatensi. Ministrul președinte Tisza s'a pronunțat foarte favorabil despre activitatea funcționarilor comitatensi și a promis, că în ce privește salarul, îi va pune în aceeași clasă cu funcționarii numiți de catră stat.

Situația în Austria. Din Viena se telegrafază, că Cehii țineri, agrarianii cehi și Slavii de Sud și-au trimis reprezentanții lor la o conferență comună, ce s'a ținut alaltăeri. S'a discutat asupra situațiunei politice și s'a decis să se procedă energic și solidar în cestiunea universitarilor slavii de la universitatea din Viena.

Un discurs al lui Deschanel. D-l Paul Deschanel, fost președinte al camerei franceze, a ținut în ziua de 16 Aprilie la banchetul comercianților în „Salon des familles” din Paris un discurs, deplorând situația politică actuală atât de gravă și veștejind esecesele politice sectare și dictatura șofismelor. D-l Deschanel a terminat șorind formațiunea unui mare partid al unirei, care să nu fie nici naționalist, nici socialist, ci național și social.

Discursul, îndreptat contra majorității actuale din camera franceză, este viu comentat în presa din Paris.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

Caransebeș, 18 Martie.

Eri a fost deschis Sinodul eparchiei noastre gr. or. a Caransebeșului. După-ce s'a celebrat sf. liturgie împreună cu chemarea duchului sfânt și parastasul pentru fericitul arhiepiscop și metropolit Andrei, episcopul Ioan (Popasu) și alți binefăcători ai bisericei noastre, deputații sinodali s'au adunat în sala Comunității de avere și prin o deputațiune invitară pe P. S. Sa Episcopul Nicolae Popea, ca să binevoescă a deschide Sinodul.

P. S. Sa episcopul intrând în sala de ședință ține următorul

Discurs de deschidere.

Christos a învial!
Domnilor deputați!

Șcim, domnilor deputați, cât de grele și asupritóre au fost timpurile și ispitele, prin cari au trecut națiunea și biserica noastră drept credincioasă. Dic anume națiunea și biserica noastră drept credincioasă, căci aceste două așa de strâns erau legate între sine, încât una fără de alta nu se putea cugeta. Sórtea lor a fost aceeași; și una și alta era desprețuită, nesocotită, batjocurită, erau numai tolerate de pe-o ți pe alta în țera noastră.

Ast-fel fiind, multă umilire a trebuit să sufere biserica noastră, arhieriei noștri și credincioșii ei. Și între ast-fel de împrejurări, se înțelege, nici vorbă nu putea fi de drepturi și de recunoșcerea lor din partea lumei de afară.

Dăr, domnilor deputați, și suferințele ca tot în lume, ce nu e basat pe adevăr și dreptate, încă își au șfirșitul lor. Drept aceea, Domnul puterilor din nemărginita sa bunătate a hotărît să pună șfirșit timpului de suferință și de umilire a bisericei Christosului Șeu, a bisericei noastre drept credincioase. El a trimes deci bărbați luminați, bărbați cu inimă, bărbați cari și-au pus toate puterile lor în serviciul bisericeii, în frunte cu providențialul marele nostru Arhieru Andrei, carele împreună cu însufleții șei conclucrători, după multe lupte și ostenele isbitură să ridice biserica la poziția și demnitatea ce i-se convenia ca unei instituțiuni divine, dându-i o organizațiune escelentă, care cuprinde în sine drepturi pentru toți filii bisericeii, în toate afacerile bisericesci. O organizațiune acésta, depusă în statutul organic, pentru care li-am atras admirațiunea conlocuitorilor noștri. Da, am fost și suntem admirați, dăr tot-odată, să o spunem drept, și invidiați pentru acésta organizațiune a noastră bisericescă de popóre aflătoare pe-o tréptă mai înaltă de cultură, cari s'au mișcat liber și ale oăror bisericeii au fost respectate. O dovadă a acestei organizațiuni bune și frumoase este și întrunirea noastră de astăđi în sinod eparchial. Avem deci tot dreptul să ne bucurăm și să ne mândrim și noi cu acésta organizațiune frumoasă, admirată și invidiată de alții.

Dăr, domnilor deputați, nu este destul ca să avem o organizațiune bisericescă, o constituțiune bună, frumoasă și admirabilă, pentru carea să ne invidieze alții. Ci se cere imperativ, ca noi să ne arătăm vrednici de ea; și vrednici

ne vom arăta, decât o vom șci respecta și ne vom și folosi de ea, spre binele și prosperarea bisericeii noastre implicat a nemulului nostru românesc.

Constituționalismul nostru bisericesc, statutul organic, domnilor, dă fie-cărui fiu al bisericeii dreptul de a se ingera în afacerile bisericesci; acest drept însă impune tot-odată și datorințe parte de caracter moral, parte de caracter material. Și pe când cu drept cuvânt se așteptă, ca fie-cărui fiu al bisericeii să i-se lase libertate deplină de a-și esercia dreptul șeu între marginile legii și în special ale statutului organic, pe atunci se recere tot-odată de altă parte, ca fie-care fiu al bisericeii să-și împlinescă datorințele sale de ambele categorii, ce i-se impun față de biserică.

Dintre datorințele de caracter material înțeleg cu deosebite concurgerea cu jertfe materiale la susținerea organismului bisericesc, la susținerea, înmulțirea și dezvoltarea instituțiunilor noastre bisericesci de cultură, ca ast-fel prin mijlocirea lor să ne ridicăm pe o tréptă mai înaltă de cultură în mijlocul popórelor conlocuitoare.

Dăr, decât este de lipsă împlinirea datorințelor materiale, apoi este de prima ordine, de imperativă necesitate, și împlinirea datorințelor de caracter moral; căoi fără acestea este imposibilă viața noastră bisericescă constituțională, și organismul nostru frumos nu ni-ar aduce nici un folos, ci din contră ni-ar duce biserica la desastre și în cele din urmă — de ce Dumneđu se ne ferescă — la încătușarea bisericeii.

Dintre aceste datorințe morale voesc să ating mai întâiu datorința de a ne esercia drepturile noastre numai cu respectarea scrupulosă a învățăturilor și aședămintelor bisericeii noastre drept credincioase; érá în a doua linie datorința de a ne esercia drepturile noastre numai având înaintea ochilor exclusiv binele și folosul cel adevărat al bisericeii. Spre acest șfirșit se cere:

Desbrăcarea de interese personale și abandonarea nefericitului egoism. Cultivarea intereselor personale, egoismul, constituie în viața noastră bisericescă, ca și chiar în ori-ce societate de viață, șcul, care este capabil de a răsturna întreg edificiul frumos al organismului nostru bisericesc.

În lături dăr cu interesele personale, în lături cu egoismul, căci acestea sunt crime strigătóre la ceriu, când e vorba de cultivarea intereselor bisericesci.

Interesele personale și egoismul domnilor, sunt șemînțele din cari încolțesc și apoi cresc în abundență buruenile, cari sugrumă viața plantelor nobile, dând și adăpost diferitelor vietăți uricioase și și periculoase.

Nu voesc să mă estind mai departe în acésta diracțiune a datorințelor morale, ci îmi reamintesc o vorbă înțeleptă, că adevărat, mai ușor este a câștiga o avere, decât a o păstra. Și acésta este foarte adevărat, mai ales având în vedere împrejurările critice de astăđi.

Domnilor deputați! Autonomia în genere, ca și autonomia bisericescă, este un cușit cu două tășuri. Cel înțelept se póte folosi de el, érá cel neînțelept își póte produce șie-și rane. Noi, domnilor deputați, să fim înțelepți, să ne folosim de autonomia noastră, de organismul nos-

pilore scufundate. Din flota japoneză de la Porth-Arthur au rămas intacte: 7 vase mari de război, 8 cuirasate moderne, 3 mai vechi, 9 înoroiștitoare moderne, 3 mai vechi, 14 contratorpilore, 15 torpilore mijlocii și 3 torpilore mai vechi.

Din cele înșirate mai sus se poate vedea, că escadra japoneză de la Port-Arthur e cu mult superioară atât ca număr, cât și ca calitate.

Submarine japoneze.

Corespondentul din Washington al ziarului „Morning Post“ telegrafiază acestui ziar cu data de 15 Aprilie, că unul din ofițerii superiori i-a declarat, că are cunoștință personală despre aceea, că Japonzii întrebuințează submarine. El garantează esactitatea acestei informațiuni fără să spună de unde a obținut-o.

Un alt ofițer de marină spune, că debarcând scurt înainte de război într'un basin interzis al unui port japonez, a vădit acolo un submarin disimulat prin palisade înalte. Pe de altă parte ofițerii superiori ai marinei rusești sunt convinși, că „Petropavlovsk“ și „Pobjeda“ au fost lovite de torpile lansate din submarinele japoneze. Este interesant, că și marele duce Vladimir, tatăl marelui duce Ciril, care a scăpat cu viața din catastrofa de la Port-Arthur, a declarat într'o convorbire cu un diarist rus, că „Petropavlovsk“ a căzut jertfa unui atao submarin japonez.

„Nous vaincrons, Monsieur!“... Diarul berlines „Vossische Zeitung“ primese din București următoarea scire interesantă: Din incidentul catastrofei vasului „Petropavlovsk“, curtea regală română, curtea princiară, ministrii, autoritățile publice și numeroase persoane au grăbit să exprime ambasadorului rus din București d-lui de Giers condolențele lor. Când a condolat d-l general Varthiadi, șeful cancelariei militare regale în numele Regelui, d-l de Giers a răspuns foarte emoționat și cu lacrimi în ochi: „Nous vaincrons, Monsieur, nous vaincrons“. (Noim vom învinge, d-le, vom învinge!)

SCIRILE DILEI.

— 7 Aprilie v.

Greva de la căile ferate. Din Budapesta se anunță cu data de 19 Aprilie, că angajații căilor ferate s'au pus în grevă. Causa grevei este interdicerea din partea ministrului de comerț a congresului anunțat pe ziua de 20 Aprilie în cestiunea urcării salarelor. Dintre șefii mișcării au fost suspendați patru inși. Greva a izbucnit în gara Rakospalota, unde s'au adunat patru trenuri accelerate, fără să potă pleca. La orele 6 toți angajații și lucrătorii de la gările din Budapesta și-au părăsit posturile și au stins lămpile.

Corpurile legiuitoare române au fost redeschise a'altăeri.

Accidentul principelui Carol. În 17 Aprilie n. s'a răspândit în București șvonul, că principele Carol al României ar fi căzut victima unui accident. Acest accident însă n'a avut urmări mai grave. Principele a căzut de pe cal, pe când făcea o plimbare prin parcul de la Cotroceni. Principele Carol nu s'a ales, decât cu o mică sgarietură la față. Doctorul Romalo, medicul curții princiare, a constatat, că rana nu prezintă nici o gravitate.

Colonisările maghiare s'au urmat în cursul anului trecut cu mare intensitate. După cum constată un diar din Clușiu, s'au împărțit pământuri la coloniștii maghiari în întindere de 17.953 jughere. Colonisările acestea s'au făcut în comitatele: Caraș-Severin, Coșocna, Tirnavamare și Turda-Arieș, cu totul în 10 comune locuite de Români.

Infrângerea Germanilor în Africa. Din Berlin se telegrafiază, că în lupta cu Hererii, căpitanul Fiedler a fost surprins de un mare număr de Hererii. Căpitanul și trupa sa au rezistat v'ro 5 ore atacului. În sfârșit însă fu silit, să se retragă cu pierderi relativ destul de însemnate.

Mulțămită publică. Subscrisul biurou al Reuniunii femeilor române din loc es-primă și pe calea acesta mulțămăta Reuniunii pentru ajutorul de 400 cor. votat

pe séma Internatului-Orfelinat de cătră onor. adunare generală a institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiu. Brașov, 7 (20) Aprilie 1904. Agnes Dușoiu, președintă. Lazar Nastasi, secretar.

Înlăturarea crucifixelor din salele tribunalelor franceze, a provocat o viuă și dureră emoțiune în opiniunea publică a țării. Cardinalul Richard din Paris a adresat o pastorală clerului arhidiecesei, ordonând a se ține rugăciuni de ispășire din acest incident.

Procesul falsificatorului de polițe Binder se va judeca în ziua de 25 Aprilie n. înainte curții cu jurați din Brașov. Ședința se va ține în sala cea mică a tribunalului (etajul II).

Complot contra lui Loubet? Diarului „La Libre Parole“ i-se scrie din Marsilia cu data de 17 Aprilie următoarele despre complotul, ce s'a plănuțit contra președintelui Loubet: „Eri a fost arestat aici Mihail Giovanni alias Linares, bărbier, în etate de 38 ani, inculpat de propagandă anarhistă. În urma cercetărilor, s'a aflat, că Giovanni și-a exprimat într'o adunare anarhistă intențiunea, de a asasina pe președintele Loubet în călătoria, ce o va face în Italia. La perchiștia, ce s'a făcut, procurorul a găsit o chomo-litografie, reprezentând revista militară de la 14 Iulie, unde figura și Loubet, având scris pe frunte cuvântul: „Morte“. Afară de Giovanni a mai fost arestat lucrătorul Carzioli și birtașul Pomini.

Un cadavru pe acoperișul unui vagon. Alaltăeri în gara Brașov s'a urcat un pasager fără bilet pe acoperișul unui vagon. În gara Cucerdea un ampioiat făcând revizie, a descoperit pe pasagerul fără bilet, mort. Până acum nu i-s'a putut constata identitatea.

O cântăreță falsificatoare de polițe. Irma Tihanyi, cântăreță de orfeu, care fusese condamnată înainte cu cinci ani de cătră tribunalul Ilfov (București) la 1 lună arest, pentru-că a furat o brațeletă, a fost condamnată la 3 ani temniță pentru falsificării de polițe de tribunalul din Șoproon.

Monede false. Gendarmeria a făcut perchiștia la cărciumarul Simon Rosenfeld din comuna Petriind (Coșocna), bănuțit de falsificare de monede.

Un jubileu al partidului social-creștin.

Partidul social-creștin din Austria și-a serbat eri, 18 Aprilie, jubileul de 25 ani, de când s'a ales prințul Alois Liechtenstein deputat în „Reichsrath“.

Astăzi, când partidul acesta dispune de o absolută majoritate în consiliul comunal din Viena și în dieta Austriei de jos, și de un număr însemnat de mandate în „Reichsrath“, organele partidului recapitulază luptele crâncene de la început, lupte cari nici nu datăză de 25 ani, ci numai de 12—15 ani și cari s'au desfășurat în mijlocul huiduelilor generale ale opiniei publice stăpânite de presa evrească.

Estragem câte-va pasaje dintr'un articol în cestiune scris de Dr. A. Gessmann și publicat în „D. Z.“

„Era pe la sfârșitul anilor șeptedecei, când în Viena începă a se manifesta un curent contrar partidului atotputernic liberal, luându-și arma principală contra manchesterianismului din domeniul politice economice. — Vechiul partid democratic combătea pe liberali mai ales pe terenul administrației comunale, purcedând din convingerea, că față cu puterea crescândă a marelui capital trebuie ridicat un zăgaz pentru apărarea clasei de mijloc și a muncitorilor.

Încă de la început, mișcarea acesta avea — firesce inconștient — o nuanță de antisemitism. Acastă nuanță se manifesta însă pe atunc așa de puțin, încât la începutul mișcării se aflau chiar și între jidovi unii, cari sprijineau curentul.

Modul brutal însă, cu care înainte cu 25 ani presa atunei omnipotentă capitaliste, căuta să suprimă ori-ce părere contrară capitalismului jidovesc, a avut drept consecență, că dintr'o lovitură cestiunea jidovăscă ajunsese să fie centrul întregii mișcări.

Dificultățile începutului erau uriașe și nisuițele păreau pentru vecie nereali-

sabile. Curentul, reprezentat prin căți-va mandatarii în consiliul comunal, fără sprijin în dietă și „Reichsrath“, era considerat ca o fasă trecătoare și era tratat de adversarii cu disprețul cel mai mare, der totodată și cu terorismul cel mai sanguinar...“

Bibliografie.

A apărut la București:

Sistema ortografică a limbii române de Nic. Densușianu, o broșură de 73 pagine și se află de vânzare la librăria Leon Alcalay din București cu prețul de 1 leu, trimisă cu posta 1 leu 15 bani s'eu 1 cor. 10 fil.

Greva funcționarilor de la căile ferate.

Brașov, 20 Aprilie st. n.

De la orele 8^{1/2}, dimineața nu mai circulă nici un tren la gara din Brașov. Funcționarii de drum de fier de la gara Brașov, în urma unei telegramme ce au primit-o ați des de dimineața de la comitetul greviștilor din Budapesta, au încetat de a mai face serviciu, declarând greva și oprind circulația mai departe a trenurilor sosite la gara Brașov.

Pe ziua de ați a fost convocat la Budapesta un congres al impiegaților căilor ferate de stat din întreaga țară. Congresul a fost oprit. Cu toate aceste o mulțime de funcționari de tren au plecat de aici la Budapesta cu trenul accelerat de aseră. Conducătorii (și aceștia dimpreună cu fochiștii s'au pus în grevă) i-au primit pe toți fără bilete și au înfundat cu ei și compartimentele de cl. I. N'au avut noroc însă, căci ați dimineața la orele 8 greviștii din Arad i au oprit acolo.

Greva s'a început în Budapesta aseră la 8 ore. Controlorul superior Földesi a fost arestat eri, der se dice că în aceeași di a fost éráși liberat.

Diracțiunea Oficiului telegrafpostal din Brașov ne rogă să facem cunoscut publicului din orașul nostru și din împrejurime, că deocamdată până ce nu va înceta greva, care este generală pe toate căile ferate de stat din Ungaria, să nu mai trimită la poșta pachete, fiind-că ele nu se pot transporta nici în împrejurime, lipsind trăsuri postale. Firesce, că nici scrisorile, de ori-ce fel ar fi, nu se pot espedia mai departe.

D-l director Victor Védffy a trimis încă ați dimineața, cu carul postal, scrisorile și pachetele ce aveau să trecă pe la Ghimes, Predeal, Chezdi-Oșorhei și Zernesci.

ULTIME SCIRI.

Sinodul arhidieceșan în cauza școlilor.

Sibiu, 20 Aprilie. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“) În ședința de ați Sinodul arhidieceșan a adus următorul conclud cu privire la reformele ce guvernul intenționează a-le face în cestiunea învățământului popular confesional:

Metropolitul și Episcopii din Arad și Caransebeș, se întreprind pașii necesari la guvern pentru preîntimpinarea neajunsurilor ce ar veni asupra școlilor noastre confesionale prin reforma pusă în vedere a articolelor de lege esistente. În cas de necesitate, se se convăce și Consistorul metropolitan.

Satulung, 17 Aprilie n. *)

În „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 50 a apărut un articol în care preotul Victor Popea (din Satulung), sub pretext că se apără de învinuirile ce i-s'au adus în Nr. 43, atacă pe I. Mandai și S. Munteanu, negându-le ori-ce merit și adresându-le vorbe neconvincătoare, cu toate că nu dășșii sunt autorii pretinselor învinuirii. Deoarece tot ceea-ce a dat publicității sunt neadevăruri, vă rog să bine voiți a da loc articolului următor:

Faptul, că nu s'a adresat autorilor articolului din Nr. 43, dovedesce ore că ce inimă bună are — nu de turc, nici de tătar — după cum își face reclama prin jurnale? Cred că nu. Căci numai gândindu-se la cele două persoane, cari nu jăcă după cum cântă dășșul, a putut să se inspire și să se producă cu celebrul articol din Nr. 50. De altfel nici n'ar mai trebui să-și facă reclame prin alte jurnale, căci fama despre inima bună, corectitudinea și activitatea d-sale s'a răspândit și peste graniță, ér aici în Transilvania și-a gășit un răsuneț încă și prin diarele umoristice.

Ca să dovedescă că a anunțat Sinodul din 1 Februarie, aduce un argument cu totul ridicol, că I. Mandai a umblat pe la ómenii și femeile din Valea-largă și le-a spus să nu le vie la Sinod. Decă noi am voit a câștiga cauza care s'a pertractat, o câștigăm ore cu ómenii cari au stat acasă și nu au venit la Sinod? Der a umbla prin case, și a pune la cale să umble noțtea prin sat pe la ferestrele ómenilor cinstiți, pe cari nu-i potă mistui, să le cânte cântece murdare fiul său în tovrășia țiganului Toma Fusaru ș. a., acesta firesce e lucru cu cale. Părintele Nea Victor o potă face, după cum a și făcut-o!

A voit să spue părintele, că trebuia să înțelegem, că se va ține sinod, din pregătirile ce le făcea dășșul, oprind pe bieții servitori să nu plece în țară, că au de dat o luptă ștrașnică. De altfel am înțeles în urmă, că s'a discutat această cestiune în noul club al d-lor de la bine-meritulul fost Epitrop Ioan Roșculeț-Casierul, unde se țin d'ilnic ședințe. Bine era însă de se arăta și în biserică decisiunea luată în acel club și atunci nici o discuție nu mai avea loc.

Ca să eclipseze activitatea desfășurată de I. Mandai, spune cel mai mare neadevăr de care rid și copii, anume, că nu este epitrop de cât din 1903. Der bine, acum 7 ani la mórtea regretatului său frate, cătră cine s'a plâns preotul V. P. ca să nu mai aducă un preot, că îndepinesce singur serviciul, că are copii și greutăți? nu lui I. Mandai? Decă I. M. n'ar fi fost epitrop, cum ar fi putut influenta într'u atât comitetul, încât rugarea să-i fie ascultată? Binele însă se uită ușor și dășșul îl răsplătesce cu réu.

Decă acest lucru l'a uitat, atunci răsfoiescă protocoalele ținute sub epitropia noastră, din care nu sunt tăiate foi, acolo va vedea că I. M. este epitrop-cassar din 1897. Este adevărat, că timpul e scurt, ca să potă realiza frumosul fond de 28.000 corone, der să-și amintescă de donațiunile de mii de lei făcute de poșii Păcleanu, Aloman ș. a. în urma stăruințelor noastre, și atunci își va pute esplica totul.

Ca culme a vanității ar vré să-și atribue și clădirea școlii, basat fiind pe numele încrustate în piatra comemorativă. Aici ér a uitat un lucru, mai toți cei trecuți pe acea piatră n'au contribuit cu nimic la zidirea școlii. Faptul că vărul d-lui preot, I. Sasu, scandalizat de acest abus, a pus să se spoiescă piatra, dovedesce un alt neadevăr cu care debutăză părintele.

Vorbind de procesul, pe care ni-l'a intentat și cu care și-a făcut mare renume, spune că ne-ar fi ertat, decă ceream pace. Ore avocatul nu a făcut acesta în numele nostru? Ar fi voit fără rușine să-i sărutăm piciorole, noi cari l'am crescut la mână fără s'avem temere că odată ne va mușca ca un șerpe.

Pe lângă combaterea atât de slabă a punctelor pe cari a încercat să le distrugă prin născociri de tot felul, apoi de altele nici nu s'a mai ocupat. Nu amintesc nimic de scrisoarea adresată de dășșul Venerabilului Consistor, în care arată meritele actualilor săi prietini, pe cari i-a făcut albie de porci, spunând că sbiară, înjură în biserică ș. a. Toate acestea dovedesc că dășșul umblă numai cu momeli și cu suceli, vorbe pe cari ni-le-a adresat nouă, cari tot-dăuna i-am arătat și-i vom arăta cu înșurări, ér nu eu vorbe góle, activitatea și cinstea noastră și a dășșilor. Decă învêrtesce-l Marcule!

Ioan I. Mandai.

*) Pentru forma și cuprinsul celor publicate în rubrica acesta, răspunde autorul. — Red.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Sorieri literare pentru popor.

„*Carnetul Roșu*“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de *Mogul*. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „*Mogul*“ e cunoscut cetitorilor noștri din numeroasele sale lucrări publicate în foaia ziarului *Gaz. Trans.* Prețul cu posta 50 bani.

„*Caractere morale*“, exemple și sentințe ucluse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de *Ioan Popoa* Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

„*Dietetica populară*“, scrisă cu deosebită considerație la modul de vețuire a țeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conține vre-o 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

„*Instrucțiuni populare despre datorițele și drepturile purtă datorului*“ date de *Wilhelm Niemandz*. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespuse de mare pentru toți câți au sfaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„*Omul*“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenească de *George Cămină* inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

„*Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb*“. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din pătania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

„*Novela de Sienkiewicz: „Natură și viață“*“, „*Sluga veche*“ și „*Iancu musicantul*“. Traducere de *I. C. Panțu*; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „*In plasă*“. „*In Balta*“. „*Cale gresă*“. „*La Căde*“. „*La căciurma lui Tiriplic*“. „*Schițe din viața dela țera*“. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „*La țerg*“, povestire din viața unui cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

„*Lira Bihorului*“, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de *Antoniu Pop*. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani.)

„*Părintele Nicolae*“, schiță din viața preoților de *G. Simu* Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

„*Săpătorul de bani*“, comedia în trei acte, localizată de *A. Popp*. Se recomandă mai ales pentru cei vru să jöce teatrul. Prețul 24 bani (plus portu 28 b.)

„*Vieta după mörte*“, sön nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și deșertăciunea celor trecătoare, de *I. P.* Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10.)

„*Poesii*“ de *R. V. Buticescu*. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

„*Suspîn și zimbire*“, poesii și prosă de *A. Pop*. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

„*Taina norocului*“ sön Povestea satului Nemernicenii de *Tache Bränduș*. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

„*Balade populare*“ de *Avram Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

„*Banca de școlă*“ de *I. Dariu*, 30 b. plus 10 b. p.)

„*Disciplina în serviciul educațiunii*“ de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

„*Idealul învățătorului român*“ de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

„*Lilice dela Pind*“, poesii macedonene-originale și daoco-române de *P. Vulcan*, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

„*Supplex Libellus Valachorum*“, memoriul prezentat împăratului *Leopold II.* de către episcopii *Bob* și *Adamovici* în numele poporului român din Transilvania anul 1791. Textul original latinesc și alătura de acesta traducerea românească făcută de profesorul *Dr. E. Dănanu*. Un exemplar broșat costă 1 corönă (+ 5 b. porto.)

„*Tragedia Calvarului*“ de abate *Henry Bolo* traducere în românească de membrii soc. de lect. „*Inocențiu M. Clain*“ din *Blașiu*. Prețul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto.)

„*Românii Seceleni*“. Cauzele decadenței lor economice și mijlocele de îndreptare. Disertațiune de *Ioan I. Lăpădat*. 30 bani plus 5 bani porto.

„*Tribu*“, roman în românească de *Afin dela Tuscia*. Prețul 2 cor plus 20 bani porto.

„*Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popoarelor* și aplicațiunile lor la națiunea noastră“ de *Ioan Clinciu* profesor în București. Prețul 2 cor. (+ 10 bani porto.)

„*Cartea Săténului*“, nvele de *Em. Pärdeanu* cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„*In veltöre*“ nvele și impresii de *Vladușă*, cor. 1.25 (porto 10 b.)

„*Amicul tinerimei*“, Anul I. foia de cunoscințe folositöre de *prof. I. Moisil* legat în päreți tari costă 5 cor. (por. 20 b.)

„*Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sön Pribeagul îndrăgostit*“ Tradusă de *Dr. T.* Prețul 60 b. (+ 6 b. porto.)

„*Buchetul*“, culegere de cântări bätărănești și naționale de *I. Pop Reteganul*. Prețul 50 b. (cu porto 56 b.)

„*Logodnica contelui Stuart*“, povestire din viața Românilor bihoreni, de *L. Rudow-Suciu*. 148 pag. 8°. Prețul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

„*125 chiuituri de cari strigă feciorii în joc*“, de *I. P. Reteganul*. Pr. 24 b. cu porto 30 b.

„*Nopti de ernal*“, nvele pentru popor, de *George Simu*. Conține nvele cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Prețul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

„*Opșaguri*“, cât cioplite, cât pilite și la lume împărțite, de *I. P. Reteganul*. Vre-o 60 de poesii glumețe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

„*Schițe din Italia*“ de *Teodor Bulc*, prețul 2 cor. (+ 20 b. porto.)

„*Amintiri din Grecia*“ de *Teodor Bulc*; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto.)

„*Poesii populare*“ despre *Avram Iancu* adunate și publicate de *Simeon Fl. Marian*. Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto)

„*Musa Someșană*“, poesii populare din jurul Nășudului, culese de *Iuliu Bognariu*. Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

„*Teoria dramei*“ cu un tractat introductiv despre frumos și artă de *prof. Dr. Iosif Blaga*. Prețul corönă 3.60 (plus 30 b. porto.)

„*Versuri de dor*“, sdunate din poezii române de *A. Pop* 50 bani (+ 5 b. porto.)

„*Doi prinși în cursă*“, comediă într'un act de *A. Kellner* localizată de *I. Em. Băbanu*. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto.)

„*Țigani*“, schiță istorică, de *I. P. Reteganul*. Prețul 1 cor. (+10 bani porto.)

„*Cartea ilustrată*“ pentru copii și copile de *George Simu*. Această broșură conține poesii istorice și morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Prețul 50 bani + 56 b. porto.)

„*Excursiuni pe munții Țerei Băreii și ai Făgărașului*“ din punctul „*La om*“ de pe „*Buceci*“ până dincolo de „*Negoiul*“. Descoperiri, întregite cu schițe istorice despre Castelele și țera Făgărașului de *I. Turcu*, protonotar pensionat al comitetului Făgăraș. Prețul 2 lei plus 10 b. porto.

„*Dr. Iosif Frapport*“ prelucrată de *Ioan Papiu*. Prețul 60 bani plus 10 bani porto.

„*Dinu Millan*“ roman. Nenuica sfânt, de *Const. Mille*. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

„*Feciorul Popsi*“. Facerea *Joiței*. O dragoste a veacului. *Rochia Căței*. *Amedeo Madini*. Din viața tristă După natură. *Bacalaureatul*, de *Const. Mille*. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„*Prosă și versuri*“, fabule de *Gr. M. Alexandrescu* prețul 30 b. plus 5 b. porto.

— A apărut tomul I. din „*Novela*“ de *Vasilie Ranta Buticescu*. Broșura are 286 pagini și conține istoriöre frumoșe scrise într'un limbagiu plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se pöte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

— „*Sgărcitul Pocăit*“ piesă teatrală-poporală în 2 acte pentru sərbătörea *Născerii Domnului* de *Gheorghe Oprea*. O recomandăm în atențiunea d-lor învățători, fiind foarte potrivită a-se preda odată cu aranjarea pomului de Crăciun pentru ajutorarea copiilor săraci cu haine și alte lucruri folositöre. Se află de vëndare la autorul în *O. Tohan* și la tipografia A. Mureșianu în Brașov. Prețul 20 fil cu porto cu tot.

A apărut „*Almanahul*“ societății „*Petru Maior*“ *Budapesta* 1901 cu un conținut bog t și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Prețul 4 corönă. Se află de vëndare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

Caută serviciu un fost sergent care au servit mai mulți ani cu bună conduită într'un Regiment de Infanterie ces. reg., de naștere român din Ardeal, și care cunöșce bine limba română, germană și maghiară în vorbire și în scris.

Informațiuni dă Administrația „*Gazetei Transilv.*“

„*Gazeta Transilvaniei*“ cu numărul à 10 fil. se vinde librăria *Nic. I. Ciurcu* și la *la Eremias Nepoți*.

CUI ÎI PLACE

o față delicată și curată, fără pistru o piele môle și un teint trandafiriu? Acela sön se spele în fie-care și cu renumitul sãpun medicinal

Bergmann's „Lilienmilchseife“

(Marca: 2 minerl.)

dela *Bergmann & Co.* în *Dresden* și *Tetschen a/E.*

Se capëtă bucata cu 80 bani, la *Teutsch & Tartler* droguerie și la farmacia *V. Roth* la „*Ursu*“ în Brașov. (1:9) 6-50

Abonamente la „*Gazeta Transilvaniei*“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sön lunare.

BANI

cu 4% procente
oferim ca
Imprumuturi cu amortisație dela Institutele de bani de rangul prim din *Budapesta* și *Streinătate* până la $\frac{3}{4}$ din prețul estimării al realităților pe locul I și al II-lea pe termen de 15—65 ani.

credite personale! La preoți, ofițeri, am-ploiați de stat, și privați, comercianți, industriași cu și fără garanți pe termen dela 1—15 ani fără întârziere,

culant și discret.

Convertire de datorii la bănci și privați.

Meller Lajos és Társai

Bankcomision,

Budapest, VI, Dávid-utca 15.

(Firmă protecolată la Tribunalul comercial.)

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provëdüt cu cele mai bune mijlöce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acuratețã, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚA,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FO PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru töte speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, in tolä mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuorul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în giul, îndêrpt în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.